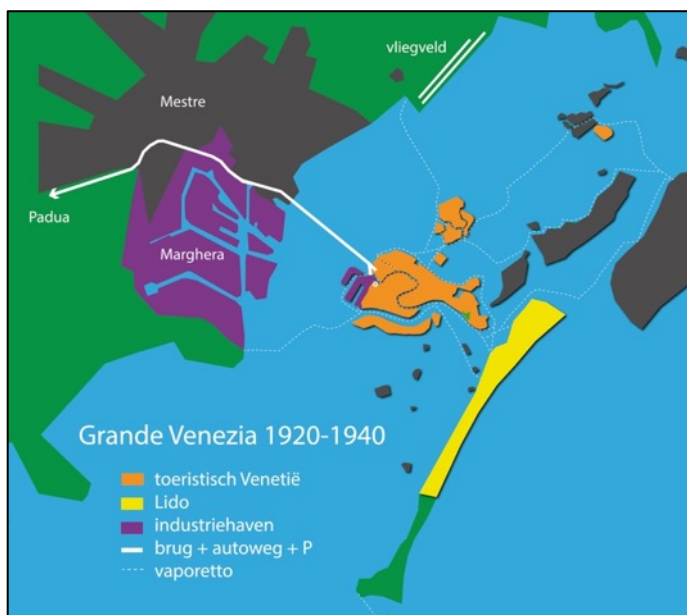

Een bewuste keuze

Venetië

Toen Mussolini zijn hoofdstad Rome boetseerde, waar toerisme een bijvangst was, koos men in Venetië volop voor het internationaal massa-toerisme.

Dat begon met de aanleg van het nieuwe industrieterrein Marghera op het vasteland waar moderne industrie neerstreek. Oude bedrijven uit het toeristisch Venetië moesten daar ook naartoe om ruimte te maken voor toerisme op het historisch centrumeiland(en).

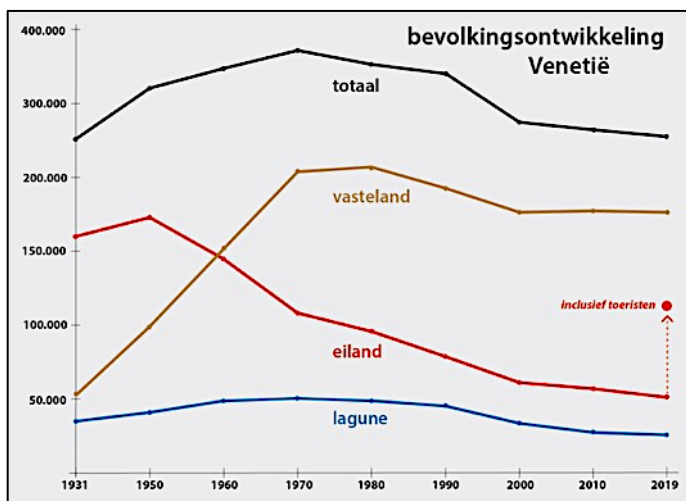

Er kwamen ook nieuwe woonwijken op het vasteland. Die zorgden ervoor dat er een ware volksverhuizing vanuit de eilanden op gang kwam.

Mestre waar ze gingen wonen maakt overigens deel uit van de gemeente Venetië.

Tot 1970 zette die volksverhuizing door. Daarna stabiliseerde de bevolking zich op het vasteland, maar bleef het dalen op het toeristisch centrum-eiland.

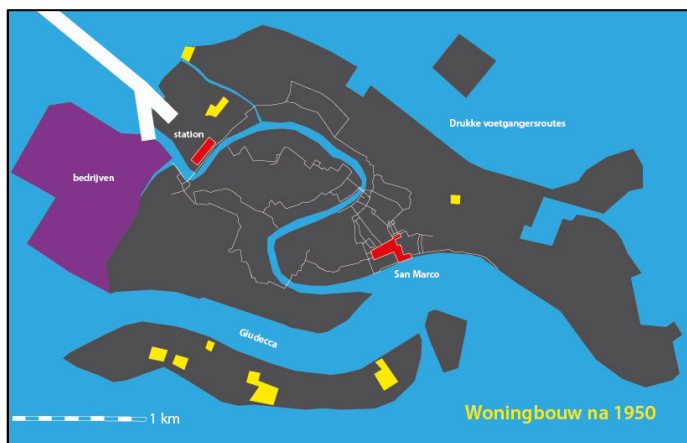
Op televisie en sociale media verschenen de afgelopen jaren regelmatig filmpjes die suggereren dat het overtoerisme verantwoordelijk zou zijn voor de afname van de bevolking op het toeristisch centrum-eiland. Dat blijkt een voorbarige conclusie te zijn, want bewoners die verhuisden zeiden in een onderzoek dat ze verschillende redenen hadden om te verhuizen, zoals: “het opknappen van historische panden is te kostbaar, het werk bevindt zich op het vasteland, voor kinderen is er te weinig speelruimte en we hebben graag een auto voor de deur want het boottransport is langzaam en omslachtig.” Massatoerisme speelde hierin nauwelijks een rol. Overigens verdween in Venetië de huurbescherming al in 1923, veel eerder dan in Lissabon (2007). Het gevolg van die leegstroom is dat circa 5.000 van de 30.000 woningen leegstaan in het toeristisch Venetië.

Niet ondanks maar dankzij het toerisme knappen particuliere eigenaren, vaak woonachtig in Mestre, met de opbrengst uit vakantieverhuur hun krotten alsnog op. Of ze verkopen ze aan beleggers en ontwikkelaars die dat doen.

Het gevolg hiervan is dat de huren van particuliere woningen (2/3 van alle woningen) overal lijken te stijgen. Deze vorm van toerisme-gentrificatie zien we ook in Lissabon, Berlijn en andere steden waar veel goedkope en slecht onderhouden particuliere woningen in of nabij het toeristische stadscentrum staan.

Met het verdwijnen van de industrie en de leegloop van bewoners naar Mestre zag de gemeente zich na 1950 genoodzaakt om nieuwe woningen te bouwen om te voorkomen dat Venetië dood zou bloeden. Met name op het zuidelijke eiland Giudecca, waar de meeste industrie stond, bouwden corporaties verschillende sociale woningbouwcomplexen. Van toeristen ondervonden bewoners hier geen hinder, want dat concentreert zich immers tussen het station en San Marcoplein.

Op de Biënnale in 2018 verbraken studenten en kunstenaars echter deze idylle door aandacht te vragen voor het onbetamelijke gedrag van de corporaties die door geldgebrek hun eigen woningen niet meer opknapten.

Zo hobbelt Venetië achter de feiten aan en gaat alle aandacht in de media uit naar de enorme drukte door dagtoeristen.

Die gebruiken de stad, waar toeristenwinkels uit de grond schieten, als een pretpark. Bij het verschijnsel 'venetianisering' hebben we het vooral hierover.

Amsterdam en Brugge kunnen hier bijvoorbeeld ook over meepraten. Steden met een historisch - door UNESCO beschermd - centrum zijn sowieso razend populair onder toeristen. Je zult er maar wonen.

Venetië heeft dan nog het geluk dat er 's-avonds relatief weinig prettoeristen zijn.

De cruises met hun desastreus hoge golfslag zijn inmiddels naar elders verhuisd. In verhouding tot de jaarlijkse overstromingen hoor je over de toeristen die de stad vervuilen en slijten betrekkelijk weinig. De gemeente probeert dat met allerlei campagnes in toom te houden.

Terwijl ze beseft dat de gemeente weinig kan of zal doen aan de drukte op de vaporetto's, blijft dit euvel de bevolking ernstig dwars zitten. Met name hier steekt de vervreemding zijn januskop op. Massatoerisme is een verdienmodel waar weinig tegen bestand is.